

ECOLOGISCH ONTWERPEN EN BOUWEN IN NEDERLAND: EEN PLEIDOOI VOOR STRENGERE REGELGEVING

Als het aan de Houtense architect Shai van Vlijmen (57) ligt, komen ecologisch ontwerpen en biobased bouwen in Nederland veel centraler te staan. “De ontwikkeling gaat me helaas nog niet snel genoeg. Wat mij betreft mag de overheid strengere eisen stellen. Dus, wet- en regelgeving mag ons nóg meer gaan vertellen HOE we moeten bouwen zodat we het welzijn van mens en planeet nóg beter dienen. De passiefhuisstandaard is daarvan een mooi voorbeeld. PHPP is daarbij een uitstekende ontwerp- en rekentool.”

Tekst: Jerry Helmers

Het was vanaf de start van zijn bureau, NarrativA architecten, in 2008 altijd al de rode draad: bij het ontwerpen en bouwen staan de gezondheid van de mens en de zorg voor het milieu centraal. “Beton- en staalbouw...? Dat veroorzaakt veel te veel CO₂-uitstoot. Dat moet echt minder. Biobased bouwen als onderdeel van biofilisch ontwerpen en ecologisch bouwen, zou de standaard moeten zijn”, zegt de zichtbaar bevlogen Shai. “Voor mij gaat het bij het realiseren van een gebouw op de eerste plaats dat het gezond is voor de gebruiker. Het verschil tussen binnen en buiten mag niet te groot zijn. En dus kijk je bij het ontwerp naar de oriëntatie van het gebouw. Je wilt voorkomen dat een gebouw in de zomer te veel oververhit raakt, maar juist in de winter wil je de warmte vasthouden. Ecologisch bouwen betekent ook dat je de negatieve milieu-impact (ecologische voetafdruk) van de gebruikte materialen en het gebouw minimaliseert of liever: elimineert. We moeten daarom veel meer hout en hernieuwbare, biologisch afbreekbare materialen gebruiken. Ook het verduurzamen en isoleren van bestaande gebouwen verdient volop aandacht. Maar bovenal vind ik dat ieder ontwerp het contact met de natuur moet behouden. Kortom, bevat het ontwerp genoeg biofilische elementen? Is er bijvoorbeeld ruimte voor een binnentuin of vaste plantenbakken? Hoe zorg ik voor voldoende daglicht zonder dat het te veel wordt? Hoe bereik je de juiste relatieve luchtvochtigheid? En hoe zit het met de akoestiek? Zo kan ik nog wel even doorgaan...”

Shai van Vlijmen,
architect en oprichter van
NarrativA architecten in Houten

Shai van Vlijmen. (Beeld: Michel van den Hoeven)

Biobased HSB-woning in Nieuwkoop, ontworpen door NarrativA architecten. De karaktervolle gevelbekleding van Zwarthout en het langformaatmetselwerk geven de woning een natuurlijke, krachtige uitstraling. Dankzij de levensloopbestendige opzet biedt de woning comfortabel woonplezier, nu én in de toekomst. (Beeld: NarrativA architecten)

Principes

Shai heeft een duidelijke visie voor de toekomst: bij het ontwerpen en bouwen moet nóg meer aandacht komen voor het welzijn van mens en planeet. “In mijn werk heb ik niet het idee dat ik dit verhaal nog veel moet vertellen. Of dat ik klanten moet overtuigen. Sterker nog: juist vanwege mijn visie komen opdrachtgevers van ver naar mij toe. Ik ben daar behoorlijk principieel in. Klanten die uitsluitend ‘traditioneel’ willen bouwen, met beton of spouwmuren, zijn bij mij niet aan het juiste adres.”

Wat Shai betreft zouden architecten in Nederland daarom ook wat meer principes mogen hebben. “Als ik kijk naar de BNA (De Koninklijke Bond van Nederlandse Architectenbureaus, red.), dan mis ik daar een duidelijk antwoord op de vraag hoe Nederland er bijvoorbeeld over 20 jaar uit zou moeten zien. De organisatie mag nadrukkelijker uitspreken waar zij nu écht voor staat. Ik snap dat ze meerdere belangen dienen maar ik zie nog niet dat ze in hun beleid en belangenbehartiging het verschil op dit vlak écht maken.”

Datzelfde geldt ook voor de overheid. Shai: “Ja, er zijn uiteraard al beperkingen bij ontwerpen en bouwen wat wel en niet mag. Maar als we in een hoger tempo stappen willen maken, dan zal de overheid lef moeten hebben: en het welzijn van ons allemaal op de lange termijn zwaarder laten wegen. Kom dus maar op met strengere wet- en regelgeving en ambitieuzere eisen aan energiegebruik en comfort. Met een ontwerp- en rekentool zoals PHPP kunnen de prestaties vervolgens inzichtelijk en aantoonbaar worden gemaakt.” ●